

## แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน The Guidelines for Capacity Building of the CLC Facilitators

เนาวเรศ น้อยพานิช<sup>1\*</sup>

Naovares Noypanich<sup>1\*</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2) เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดำเนินการวิจัย โดยใช้กระบวนการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วย เทคนิคเดลฟาย โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และมีส่วนเกี่ยวข้อง ในเรื่อง สภาพสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากนั้นนำไปสอบถามครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของสมรรถนะ ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด และต้องการพัฒนาสมรรถนะใด แล้วส่งความต้องการการพัฒนาของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะ และเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย พบว่า สภาพสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 5 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ คือ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม สมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ 2) สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะด้านวิชาชีพและสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ 3) สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ คือ สมรรถนะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสมรรถนะในงานส่วนบุคคล 4) สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 2 สมรรถนะ คือสมรรถนะด้านการวางแผนงาน และสมรรถนะด้านงาน / การจัดกิจกรรม 5) สมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ คือ สมรรถนะต่อองค์กรด้านการปฏิบัติหน้าที่ สมรรถนะต่อองค์กรด้านงบประมาณ/ วัสดุ/ ครุภัณฑ์ และสมรรถนะต่อองค์กรในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันขององค์กร

จากนั้นนำไปตรวจสอบความเหมาะสมสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้ง 5 ด้าน จากการสอบถามครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 64 คน จาก 9 อำเภอ ของจังหวัดสระแก้ว พบว่า ความเหมาะสมสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับ เหมาะสมที่สุด และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะ เรียงลำดับ 3 ลำดับ คือ สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน  
**คำสำคัญ:** สมรรถนะ สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่

### Abstract

The purposes of this R&D research on the Guidelines for Capacity Building of the CLC Facilitators were to 1) study the necessary capacities for CLC facilitators 2) to develop the capacities of CLC facilitators and 3) to inspect the appropriateness of the CLC facilitators' capacities. The research procedure was done through focus group. Delphi Method was used for analysis and

<sup>1</sup> อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาและผู้นำการเปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

\*Corresponding author; email: naovares@hotmail.com

synthesis of data. In this regard, 17 specialists with high expertise in community learning centre (CLC) and with some experiences and knowledge concerned were interviewed. After that, all information and data obtained from the interviews were rechecked about the appropriateness and the needs for capacity development by CLC facilitators, all information and data of which later on was sent to the responsible organizations for further development and improvement of the needed capacities to set the guidelines for the CLC facilitators' implementation of nonformula and informal education with more effectiveness.

The results were found that the guidelines for the necessary capacities of the CLC facilitators could be classified into 5 aspects as follows: 1) core capacities comprising the capacities on virtues and ethics, knowledge and ability as well as leadership 2) capacities based on the roles comprising professional and role capacities 3) personal capacities comprising living together with others and particular skills on working 4) capacities on CLC tasks and activities comprising planning and working and 5) capacities towards organization comprising effective working, budgeting, materials and equipment, as well as organizational cultures.

After that, the mentioned guidelines proposed by those specialists were rechecked for making comments by 64 CLC facilitators from 9 districts in Sa Kaeo province. It revealed that the appropriateness of the guidelines on five aspects was at high level. Those facilitators required to develop the core capacity, the capacity based on the roles and the personal capacity respectively.

**Keyword:** Competency, Competency Core, Competency Role,

## บทนำ

จุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศ เพื่อปฏิรูปความคิดและคุณค่าของสังคมไทยที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดความสมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554) บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งมีผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลก มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทย จึงต้องมีการเสริมสร้างระบบ โครงสร้าง กลไกและกระบวนการบริหาร เพื่อพัฒนา ไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยบนหลักธรรมาภิบาล อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยวิธีการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน เสริมสร้างเศรษฐกิจ เศรษฐกิจ เสถียรภาพ เป็นธรรม ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม 3 รับผิดชอบต่อสาธารณะ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของการพัฒนา คือ 1) สร้างโอกาสการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อขับเคลื่อนเชื่อมโยงบทบาทของครอบครัว สถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการศึกษา เสริมสร้างสุขภาพ ส่งเสริมป้องกันรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2) เพิ่มศักยภาพของชุมชน เชื่อมโยงเครือข่ายเป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และอนุรักษ์ ฟื้นฟูใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและลดปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ 3) ปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม 4) สร้างภูมิคุ้มกัน 5) สร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าการลงทุนให้เป็นธรรม 6) เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศ 7) เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหาร

จัดการประเทศสู่ภาคประชาชน ขยายบทบาทขีดความสามารถของท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดผลทางปฏิบัติต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

การพัฒนาคุณภาพคน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องขับเคลื่อนให้ได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิต นำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมประเทศไทย

จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า หลายเรื่องยังมีปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุง พัฒนา และต่อยอด เช่น ด้านคุณภาพการศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) เป็นกลไกส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน และมีภารกิจในการจัดการศึกษาแก่ประชาชน เรียกว่า บั้ว 4 กลีบ กลีบที่ 1 เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่การจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย กลีบที่ 2 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ได้แก่ การจัดการการศึกษาที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน กลีบที่ 3 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ได้แก่ การจัดการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพมีรายได้ และมีงานทำ และกลีบที่ 4 เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม ได้แก่ การจัดการศึกษา ที่มุ่งให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ตามสภาพของสังคม และสามารถปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ยังพบจุดอ่อนและปัญหาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ครูขาดทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อวิธีเรียนตามหลักศุติใหม่การใช้สื่อการสอนไม่หลากหลาย และมองไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ จุดอ่อนและปัญหาของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ คือ บุคลากรยังขาดการอบรมและพัฒนาในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและขาดการบูรณาการสาระการเรียนรู้เข้ากับวิถีชีวิต จุดอ่อนและปัญหาของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต คือ กิจกรรมการเข้าค่ายมีน้อย ต้องนำกิจกรรมการเข้าค่ายลูกเสือ ยุวกาชาด เพื่อให้ความรู้ในการดำเนินชีวิต อย่างมีคุณภาพ พัฒนาและบูรณาการกิจกรรมลูกเสือ โดยอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ในด้านประชาธิปไตย คุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย การป้องกันยาเสพติด การดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความรู้อื่นที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต และการนำกิจกรรมไปพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต จุดอ่อนและปัญหาของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน คือ การจัดกิจกรรมยังไม่ตอบสนองตามความต้องการของชุมชนการจัดกิจกรรมต้องมุ่งเน้นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการจัดกิจกรรมต้องเน้นการพัฒนาที่ตัวบุคคลครอบครัว ชุมชน 4 ซึ่งต่อมาข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552 – 2561 จึงให้จัดตั้ง การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล (กศน. ตำบล) เพื่อการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม ตามวิสัยทัศน์ คือ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” เนื่องจากภารกิจของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีหลากหลายกิจกรรม แตกต่างจากในโรงเรียน อายุ ของผู้เรียนและผู้ที่มีมารับบริการมีความแตกต่างกัน ตลอดจนฐานะ เวลา ของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม สิ่งเหล่านี้เป็นความคาดหวังที่จะมอบหมายให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้ซึ่งเป็นผู้นำและปฏิบัติงานในพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ดำเนินการให้ภารกิจประสบความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้กรอบแนวคิดของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 การพัฒนาคุณภาพสมรรถนะบุคคล ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการวิเคราะห์ โดยพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 บทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธี การประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อประมวลความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการนำไปใช้ได้จริงในเชิงปฏิบัติ และสามารถพัฒนาตนเองได้

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการประชุมกลุ่ม (Focus Group) จำนวน 74 คน และประชากรที่เป็น ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 200 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. พื้นที่ที่ใช้ในการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เป็นพื้นที่ที่ใช้ตัวแทนของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในภาคตะวันออก จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ สถาบันการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกจังหวัดระยอง 1 แห่ง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครนายก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปราจีนบุรี สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว 9 แห่ง และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอที่สังกัดอยู่ในจังหวัด 64 แห่ง

2. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยสำหรับ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นพื้นที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 64 อำเภอ ในจังหวัดเขตภาคตะวันออก

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 การพัฒนาคุณภาพสมรรถนะบุคคล บทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการวิเคราะห์ โดยพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 การพัฒนาคุณภาพสมรรถนะบุคคลบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง

**เครื่องมือวิจัย** แบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามปลายเปิด สร้างเป็นแบบสอบถาม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้

ชุมชน ตามมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนน เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย มีความกำกึ่งหรือไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และการให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

#### **การเก็บรวบรวมข้อมูล**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยสร้างเป็นแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนน เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย มีความกำกึ่งหรือไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวมทั้งให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การตรวจสอบความเหมาะสม โดยเป็นคำถามแบบ 5 ตัวเลือก เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด และถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ

3. นำผลสรุปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะกลับไปถามครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ถึงความเหมาะสม โดยเป็นคำถามแบบ 5 ตัวเลือก เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด และถามความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ

#### **การวิเคราะห์ข้อมูล**

1. สรุปจากปัจจัยสมรรถนะที่สำคัญต่อครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพสมรรถนะ (Competency) บทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ทำการวิเคราะห์ โดยการคำนวณค่ามัธยฐาน และค่าความเบี่ยงเบนควอไทล์ของคำตอบแต่ละข้อ

#### **การสังเคราะห์ข้อมูล**

1. การประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อประมวลความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคเดลฟาย การสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

**สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้วัดค่ามัธยฐาน (Median) และความเบี่ยงเบนควอไทล์ (Interquartile Range) นำเสนอเป็นร้อยละ

#### **ผลการวิจัย**

การสรุปผลการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 การบริหาร

จัดการภาครัฐแนวใหม่ บทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแนวคิดสมรรถนะ และได้คำนึงถึง  
ความสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรประกอบด้วย

1. สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
3. สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
5. สมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยนำประเด็นสภาพสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์  
การเรียนรู้ชุมชน ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ที่ประกอบด้วย 1) สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2) สมรรถนะตามบทบาท  
หน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3) สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 4) สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์  
การเรียนรู้ชุมชน และ 5) สมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มาพัฒนาเป็นสมรรถนะย่อย และรายละเอียดของ  
สมรรถนะย่อยนั้น ใช้กระบวนการเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม  
โดยนำประเด็นสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มาสร้างเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questions) เพื่อพิจารณา  
สมรรถนะย่อย หลังจากนั้นนำประเด็นจากการตอบแบบสอบถามในรอบแรกของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาสร้างแบบสอบถามปลายปิด  
(Close Ended Questions) เพื่อหาฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ฉันทามติ ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่

1. สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 3 ด้าน คือ

1.1 สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม 9 ข้อ ได้แก่ มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์มั่นคงและควบคุมอารมณ์ได้ดี มี  
ความเป็นกัลยาณมิตร มีความยุติธรรม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความโปร่งใส มีความ  
ประพฤติงดงาม

1.2 สมรรถนะด้านความรู้ ความสามารถ 9 ข้อ ได้แก่ มีความรู้ความสามารถในการนำหลักทฤษฎีไปประยุกต์ใช้  
มีความรู้ความสามารถในการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษามีความรู้ความสามารถในการวางแผนกล  
ยุทธ์ในการปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีไปใช้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความสามารถในการบริหารเวลาอย่างเกิด  
ประโยชน์สูงสุด มีความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างชาญฉลาด มีความรู้ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้  
ความสามารถในการพูด/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ 6 ข้อ ได้แก่ เป็นผู้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำตัดสินใจดำเนินการ  
เปลี่ยนแปลงเพื่อสิ่งที่ดีกว่า เป็นผู้แสวงหาโอกาสใหม่ ๆ อยู่เสมอ เป็นผู้ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง  
เป็นผู้นำได้ในทุกสถานการณ์

2. สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 2 ด้าน คือ

2.1 สมรรถนะด้านวิชาชีพ 6 ข้อ ได้แก่ ยึดหลักวิชาและจรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ขอบธรรม  
ข้อสัจย์และมีความรับผิดชอบ เสียสละ รักษาเกียรติในอาชีพของตนเอง บริการประชาชนด้วยความซื่อตรง เสมอภาค

2.2 สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ 8 ข้อ ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน  
มีความรับผิดชอบต่อประชาชน มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่ทำงาน  
อุทิศตนเพื่อหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ไม่ใช้หน้าที่หาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง ดูแลช่วยเหลือศิษย์อย่างเต็มความสามารถ

3. สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 2 ด้าน คือ

3.1 สมรรถนะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 4 ข้อ ได้แก่ การวางตัวกับเพื่อนร่วมงาน การช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน การเอา  
ใจใส่ในเพื่อนร่วมงาน การพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงาน

3.2 สมรรถนะในงานส่วนบุคคล 4 ข้อ ได้แก่ การทุ่มเทการทำงาน การค้นคว้าหาความรู้ในงานส่วนตนอย่างเต็มที่ การเป็นแบบอย่างที่ดีในงาน การประเมินผลในงานของตนตลอดเวลา

4. สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 2 ด้าน คือ

4.1 สมรรถนะด้านการวางแผนงาน 4 ข้อ ได้แก่ จัดทำแผนปฏิบัติงานโดยร่วมกับเพื่อนร่วมงานเพื่อเป็นแนวเดียวกัน ปฏิบัติงานตามแผนอย่างครบถ้วน ประเมินผลเพื่อหาข้อผิดพลาดจากแผน ปรับแก้ไขข้อผิดพลาดและความชัดเจน

4.2 สมรรถนะด้านงาน / การจัดกิจกรรม 4 ข้อ ได้แก่ จัดผลงานให้เป็นแนวทางเดียวกับกิจกรรม ปฏิบัติงานตามแผนอย่างครบถ้วน ประเมินผลเพื่อหาข้อผิดพลาดจากแผน ปรับแก้ไขข้อผิดพลาดและความชัดเจน

5. สมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 3 ด้าน คือ

5.1 สมรรถนะต่อองค์กรด้านการปฏิบัติหน้าที่ 4 ข้อ ได้แก่ ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพเต็มกำลังความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างองค์กรให้มีชื่อเสียง ประชาสัมพันธ์องค์กรให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน

5.2 สมรรถนะต่อองค์กรด้านงบประมาณ / วัสดุ/ครุภัณฑ์ 4 ข้อ ได้แก่ การใช้งบประมาณประหยัดและคุ้มค่า การใช้งบประมาณ เพื่อดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสม การใช้วัสดุ/ ครุภัณฑ์อย่างประหยัดและคุ้มค่าการตรวจสอบปรับปรุงวัสดุ/ ครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้

5.3 สมรรถนะต่อองค์กรในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันขององค์กร 6 ข้อ ได้แก่ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ทุ่มเทความรู้ความสามารถ ตั้งใจทำงานให้เกิดผลสำเร็จ มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม ซื่อสัตย์สุจริต

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยนำผลสมรรถนะที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน 12 สมรรถนะย่อย ไปสอบถามครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อพิจารณาหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยพิจารณาจากการนำไปใช้ได้จริงในเชิงปฏิบัติและสามารถพัฒนาตนเองได้ ผลการวิจัย ได้แก่

ด้านที่ 1 สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุด

ด้านที่ 2 สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุด

ด้านที่ 3 สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุด

ด้านที่ 4 สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความเห็นว่า เหมาะสมที่สุด

ด้านที่ 5 สมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความเห็นว่า เหมาะสมที่สุด

## สรุปและอภิปรายผล

การอภิปรายผลมีรายละเอียด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย

1. สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
3. สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
5. สมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

จากผลการศึกษาจะเห็นว่า องค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อันจะทำให้ระบบการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนและให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลไกที่สำคัญที่จะทำให้บรรลุได้ ต้องมีระบบและกลไกที่สมบูรณ์ สามารถขับเคลื่อน

ได้อย่างกลมกลืน โดยเฉพาะสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (Achievement Motivation) การบริการที่ดี (Service Mired) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (Expertise) จริยธรรม (Integrity) และความร่วมแรงร่วมใจ (Team Work) สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ถือว่าเป็นสมรรถนะเฉพาะงาน (Function Competencies) ซึ่งตำแหน่งหน้าที่อาจเหมือน แต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน ได้ สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Personal Competencies) เป็นความสามารถเฉพาะตัว สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Jop Competencies) และสมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Organization Competencies) สาเหตุที่มีองค์ประกอบจำนวน 5 สมรรถนะ เนื่องจากผู้วิจัยพัฒนาสมรรถนะ (Competencies Model) โดยการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และยุทธศาสตร์ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาเป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะ โดยกำหนดสมรรถนะของงาน (Jop Competencies) ผู้สมรรถนะหลัก โดยพิจารณาจากความรู้ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จะผลักดันงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้บรรลุเป้าหมายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และนำผู้สมรรถนะตามหน้าที่ และสมรรถนะส่วนบุคคล ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้ได้องค์ประกอบของสมรรถนะที่จำเป็น จำนวน 5 สมรรถนะ สอดคล้องกับ แนวคิด ของเดวิด แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) นักจิตวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด เมื่อปี ค.ศ.1960 ซึ่งกล่าวถึง คุณลักษณะที่ดีของบุคคล (Excellent Performer) ในองค์กรกับระดับทักษะ ความรู้ ความสามารถ ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ มี 5 ส่วนคือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่จำเป็น
2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง
4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่นำเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ
5. แรงจูงใจ / เจตคติ (Motives / Attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ และสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับ การกำหนดสมรรถนะ หรือการสร้างสมรรถนะ (Competencies Model) ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย, 2548) และสอดคล้องกับการแบ่งประเภทสมรรถนะ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กล่าวคือ การจำแนกสมรรถนะ 5 ประเภท คือ สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะเฉพาะงานสมรรถนะองค์กร สมรรถนะหลัก และสมรรถนะในงาน

ตอนที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะย่อยทั้งหมด สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 คือ คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา สร้างคนดี คนเก่ง มีความสุข และการพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรมและพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 คือ การศึกษาตลอดชีวิต การสังคมแห่งการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ทิศทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การสร้างวัฒนธรรมการทำงานด้วยความสุจริต อดทน ความพอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อและการใช้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักโปร่งใส หลักร่วมมือ หลักรับผิดชอบ หลักคุ้มค่า หลักเสมอภาค หลักสอดคล้อง และหลักความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติตน ขณะเดียวกัน บทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือ มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบ ทุ่เมเท หมั่นค้นคว้าหาความรู้ และพัฒนาตนเอง เป็นสิ่งที่จำเป็น นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ เป็นผู้มีความรู้ ผู้นำ พัฒนาตนเองและผู้อื่น ยอมรับและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัย พบว่าสมรรถนะ 5 ด้าน 12 สมรรถนะย่อย มีความเหมาะสมมาก สามารถนำมาใช้เป็นสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้

เนื่องจากเกิดจากกระบวนการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และยุทธศาสตร์ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งแต่ละสมรรถนะ เหมาะสม สอดคล้องกับงานและบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ขณะเดียวกันสอดคล้องกับ เพื่อน ทองแก้ว (2542) ที่กล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) เป็นปัจจัยในการทำงานที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ให้แก่องค์กร โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยช่วยให้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้ส่งผลไปสู่การพัฒนาองค์กร นอกจากนี้ จากการตอบแบบสอบถามของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยเรียงลำดับความต้องการพัฒนา 3 ลำดับแรกจาก 5 ลำดับ ได้แก่

1. ด้านที่ 2 สมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร้อยละ 24.48
2. ด้านที่ 4 สมรรถนะในงาน/กิจกรรมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร้อยละ 23.44
3. ด้านที่ 1 สมรรถนะหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร้อยละ 22.39
4. ด้านที่ 5 สมรรถนะต่อองค์กรของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร้อยละ 16.67
5. ด้านที่ 3 สมรรถนะส่วนบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร้อยละ 13.02

### ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ
  - 1.1 การพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรริบดำเนินการพัฒนา เพื่อความเป็นมาตรฐานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
  - 1.2 การพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรพัฒนาทุกด้าน เพื่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน
  - 1.3 การพัฒนาสมรรถนะของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย
  - 2.1 ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในด้านเวลาและหลักสูตร ว่ามีความสอดคล้องกับผู้เรียนหรือไม่อย่างไร

### เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 41 ก ; 2551 : 18
- กล้า ทองขาว. (2548). **การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). **หลักการพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาล**. <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=rufu&month=19-11-2007&group=5&gblog=41>
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2542). **Good Governance กับการศึกษา-การปฏิรูปการเมือง**. มปป.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2548). **กฎหมายมหาชนกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่**. ประกอบการบรรยาย, <http://edu.swu.ac.th/edadmin/law48.ppt>.

- เทียน ทองแก้ว. (2542). **การบริหารงานแบบใหม่**. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ดิน ปรัชญาพฤกษ์. (2541). **การจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการ**. กรุงเทพมหานคร: รายงานการสัมมนา. ฝ่ายโรงพิมพ์  
กองกลาง สำนักงาน ก. พ.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. (2542) กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์. 2546.
- พระธรรมปิฎก. (2536). (ประยุทธ์ ปยุตโต) **พุทธศาสนากับการพัฒนามนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรมพิมพ์ครั้งที่ 2.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). **หลักสูตรการบริหารงาน:บริหารงานภาครัฐแนวใหม่**.  
กรุงเทพมหานคร: บริษัทอาทิตย์โปรดักส์ กรุ๊ป จำกัด.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545). **สมรรถนะในการบริหารงาน**. กรุงเทพมหานคร: มปท.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. (2541). **การปฏิรูประบบราชการ : ยุทธศาสตร์สำคัญของการเปลี่ยนแปลง**.  
กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. (2547). **การติดตามกระบวนการฝึกอบรมครูและบุคลากรการศึกษาออกโรงเรียน โดยวิธี  
ทางไกล**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency : เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง,” *Chulalongkon Review*. 16(  
ก.ค. – ก.ย.) : 57 – 72.
- อรพินทร์ สฟโชคชัย. (2539). **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิชัยพัฒนาและมูลนิธิสถาบันวิจัย  
เพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- McClelland, D.C. (1973). “Testing for Competence rather than for Intelligence,” *American Psychologist* 28 (1), 1-14